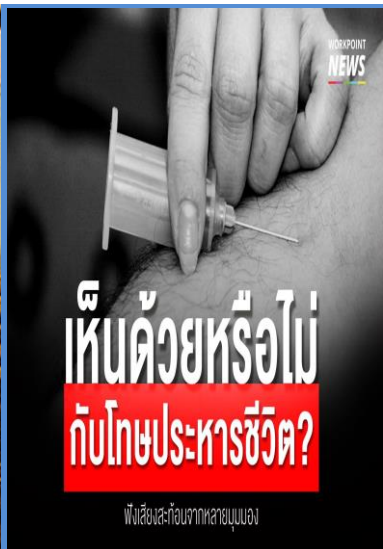

บทความที่ :

Article :

13

การเมืองเรื่องโทษประหารชีวิต

The Politics of Death Penalty

เต ฉิมหลวง* ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ*

และสุวกิจ ศรีปัดถา*

Tae Chimluang, Piyalux Photiwan*
and Suwakit Sripudtha**

* คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม [Faculty of Political Sciences & Public Administration, Maha Sarakham Rajabhat University]; Corresponding author e-mail: teppbb@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเหตุผลของประเทศไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิต 2) ศึกษาผลกระทบจากการกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิต และ 3) ศึกษาแนวทางปฏิบัติของประเทศไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม รวม 26 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล และการสนทนากลุ่ม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้เทคนิค 3 เสา ผลการวิจัย พบว่า 1) เหตุผลของประเทศไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิตมาเกือบ 9 ปี เพราะ ประเทศไทยทำที่และคล้อยตามกระแสสังคมโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ 2) ผลกระทบจากการที่ประเทศไทยได้กลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตอีกครั้ง คือ สังคมไทยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการบังคับใช้กฎหมายมีความเคร่งครัด กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ แต่นานาชาติมองว่าประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนาเรื่องสิทธิมนุษยชน และ 3) แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในอนาคต พบว่า สังคมไทยส่วนใหญ่ยังให้การสนับสนุนโทษประหารชีวิตจึงยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยทันทีนั้นยังมิได้ ซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความพร้อมจนกว่าสังคมไทยจะเป็นสังคมที่พึงประสงค์โดยรัฐต้องดำเนินการ ดังนี้ 3.1) มีมาตรการเร่งด่วนในการการป้องกันอาชญากรรม และการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ 3.2) มีการเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหายและผู้ถูกจับหรือถูกฟ้องคดีโดยมิชอบ 3.3) ต้องปรับปรุงพัฒนาทางสังคม การศึกษา วัฒนธรรม ปลุกฝังหลักสิทธิมนุษยชนและสถานภาพทางเศรษฐกิจเพื่อให้เป็นสังคมที่พัฒนา 3.4) การปฏิรูปเรือนจำและการแก้ไข พ้นผู้ต้องขังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง และ 3.5) มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของพลเมืองไทยในเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิต

คำสำคัญ : การเมือง; โทษประหารชีวิต; สัญญาประชาคม

Abstract

The Purposes of this research were 1) to investigate the reasons of Thai government in delaying death penalty, 2) to study effects of the delaying and reconducting the death penalty, 3) to find the alternative ways of Thai government in the case of rescission of death penalty under the Social Contract theory. The research was conducted through qualitative method. The key informants consisted of 26 persons. The data were collected by ways of in depth interview, and focus group interview. The data were analyzed through content analysis techniques, and qualitative data were corrected proof by data triangulation method. The research results were as follows: 1) The reason For delaying of conducting the death penalty for 9 years was ferend that, Thai government had observed the attitude and movements of those countries all over the world. After waiting and watching the Thai government had conducted the death penalty again in the year 2018 (2561). This performance confirmed Thai government brave decision that response to demand of Thai people. 2) The effect of 9 year delaying for death penalty operation in Thai State was that; most of that societies had agreed whit strictly enforcement of law, While UN members viewed Thai state did not practice the law of Human Right principle. 3) The alternative way of Thai government are as follows; Thai government could not rescind death penalty at this time. The Thai government may rescind death penalty unless the Thai people are ready for change including urgent measure to apply the law effectively. The Thai government should act as follows (1) Urgent enforce society to protect free of crime and enforcing the effectively law. (2) Remedies for crime victims or sufferers of wrongly prosecuted. (3) Thai Society should improve cultures, Education, Economics and human rights for being non-death

penalty society. (4) Prisons should be reformed in order to sent the good member back to family and society. (5) Change the attitude of Thai people to accept in being the non-death penalty country.

Keywords : Politics; Death Penalty; Social Contract

บทนำ

การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยยึดถือปฏิบัติสืบต่อเนื่องกันมาตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน โทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 18 “ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน” ซึ่งมีมาตรการบังคับใช้โทษผ่านกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นกลไกอำนาจรัฐ ผลจากการที่ประเทศไทยมีสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนภายใต้องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องเรื่องสิทธิมนุษยชนเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง จนในที่สุดรัฐไทยได้กำหนดเรื่อง “หลักสิทธิมนุษยชน” (Human Rights) ไว้ในกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศเป็นครั้งแรกในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ.2540 ฉบับ พ.ศ.2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ.2560 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของรัฐต่อประชาชนเป็นไปตามหลักนิติรัฐและนิติธรรม ตามครรลองของการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อจำกัดอำนาจรัฐผู้ปกครองและสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครองให้ได้รับความคุ้มครอง ความมั่นคงและความปลอดภัย ในชีวิต อนามัยและทรัพย์สิน ตามแนวคิดเรื่องเจตจำนงทั่วไป ภายใต้หลักทฤษฎีสัญญาประชาคมของรูสโซ (วิภาดา กิตติโกวิท ,2555) จากพัฒนาการเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนและเจตนารมณ์ทางกฎหมายดังกล่าวนี้ ได้ทำให้เกิดประเด็นเกี่ยวกับการเรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตจากกระแสนอกเข้ามาในประเทศไทยโดยเห็นว่าการประหารชีวิต เป็นการกระทำที่โหดร้ายป่าเถื่อน ทำลายศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นในโลกยุคใหม่และเป็นการก่ออาชญากรรมโดยรัฐ ขณะเดียวกันในทางตรงกันข้ามจะเห็นว่าเมื่อเกิดคดีสะเทือนขวัญ หรือเมื่อเกิดการฆาตกรรมต่อเนื่องเกิดขึ้น ก็มักจะมีกระแสเรียกร้องจากสังคมส่วนใหญ่ที่ให้เร่งนำตัวฆาตกรมาลงโทษประหารชีวิตอย่างเด็ดขาด เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของสังคมอีกฝ่ายหนึ่ง (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2557)

ตารางที่ 1 : สถิติการประหารชีวิตนักโทษเด็ดขาดของกรมราชทัณฑ์ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 – มิถุนายน 2561

ปี	คดียาเสพติด		คดีความผิดต่อชีวิต		รวม(คน)
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	
2552	2	0	0	0	2
2553	0	0	0	0	0
2554	0	0	0	0	0
2555	0	0	0	0	0
2556	0	0	0	0	0
2557	0	0	0	0	0
2558	0	0	0	0	0
2559	0	0	0	0	0
2560	0	0	0	0	0
2561	0	0	1	0	1
จากตารางนี้ข้อเท็จจริงพบว่า มีปฏิบัติการประหารชีวิตนักโทษ 2 คน ในเดือนสิงหาคม 2552 มีการเว้นช่วงระยะเวลาถึง 9 ปี ที่ไม่ได้ปฏิบัติการประหาร แล้วในวันที่ 18 มิถุนายน 2561 ได้ปฏิบัติการประหารชีวิตนักโทษคดีฆ่าชิงทรัพย์ 1 คน					

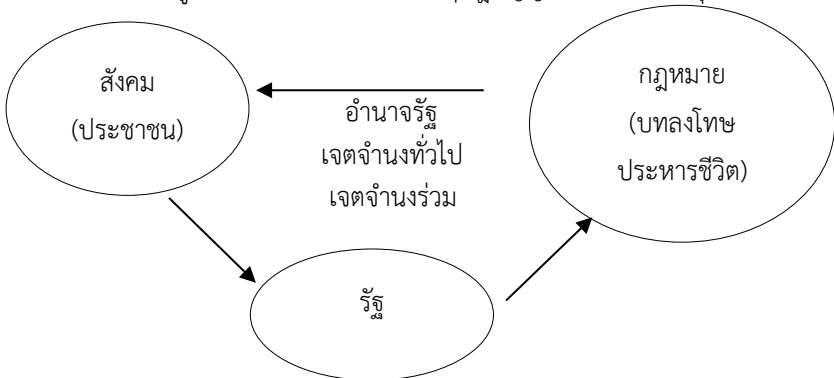
(สรุปที่มาของข้อมูล : สำนักทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์, 2561)

จากตารางสถิติการประหารชีวิตดังกล่าว ได้เกิดปรากฏการณ์ที่รัฐไทยชะลอหรือเว้นวรรคไม่มีปฏิบัติการประหารชีวิตมาถึง 9 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 มาจนถึงเดือนมิถุนายน 2561 และได้กลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตอีกครั้ง ในวันที่ 18 มิถุนายน 2561

ข้อถกเถียงทั้งสองฝ่ายเรื่องการคงอยู่หรือควรยกเลิกโทษประหารชีวิตในสังคมไทยเป็นปัญหาธรรมที่มีมาอย่างกว้างขวางที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ ด้วยต่างฝ่ายก็ยังอ้างหลักเหตุผลความชอบธรรมที่น่าเชื่อถือได้มาสนับสนุนฝ่ายตน จึงเป็นข้อโต้แย้งกันทางจริย-ศาสตร์ (ดวงดาว กิรินนท์, 2550) และการที่รัฐไทยชะลอหรือเว้นวรรคไม่มีปฏิบัติการประหารชีวิตมาถึง 9 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 มาจนถึงเดือนมิถุนายน

2561 และได้กลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตอีกครั้งในวันที่ 18 มิถุนายน 2561 ซึ่งเกือบจะครบ 10 ปี ที่เป็นไปตามเงื่อนไขของมติที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติเรื่องการพักการลงโทษประหารชีวิตที่ว่า ถ้ารัฐใดไม่มีปฏิบัติการประหารชีวิตครบกำหนด 10 ปี ตั้งแต่มีการประหารชีวิตครั้งสุดท้าย เป็นขกตกกลางว่ารัฐนั้นได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติแล้ว (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2556)

จากประเด็นข้อถกเถียงประกอบกับปรากฏการณ์ของการชะลอและกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตดังกล่าว ทำให้เกิดคำถามว่ารัฐไทยมีเหตุผลอะไรในการชะลอโทษประหารชีวิต เมื่อกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตอีกครั้งได้เกิดผลกระทบประการใดบ้าง และภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคมหากรัฐไทยจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิต จะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร จึงจะเป็นหนทางยุติปัญหาอาชญากรรมที่ยั่งยืน สามารถจัดการความขัดแย้งและกำหนดทิศทางเรื่องการดำรงอยู่ของโทษประหารชีวิตในสังคมไทยได้ โดยทฤษฎีสัญญาประชาคมของรูสโซ ได้อธิบายว่าการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลซึ่งยอมสละสิทธิและเสรีภาพที่ตนมีอยู่อย่างไม่จำกัดตามธรรมชาติ แล้วยอมรับสภาพที่มีสิทธิเสรีภาพที่มีข้อจำกัดตามกฎหมายเพื่อก่อตั้งองค์อธิปัตย์หรือรัฐ และรัฐก็เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุด และมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของทุกคน ทฤษฎีนี้จึงสามารถนำมาอธิบายตามปรากฏการณ์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐ สังคม และกฎหมาย ที่รัฐและสังคมมีข้อผูกพันตามที่ได้มีสัญญาข้อตกลงกันไว้ในการกำหนดและบังคับใช้กฎหมายกับโทษนี้ ซึ่งผู้วิจัยขออธิบายดังแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ตามทฤษฎีสัญญาประชาคมของรูสโซ ดังนี้

อย่างไรก็ตาม อำนาจอัฐที่เพิ่มขึ้นนี้ยังถือว่าประชาชนทุกคนยังมีเสรีภาพอยู่ เพราะไม่ได้โอนสิทธิและเสรีภาพให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดแต่เพียงผู้เดียวแต่เป็นการโอนให้แก่ส่วนรวม ประชาชนจึงมิได้สูญเสียสิทธิเสรีภาพของตนไปแก่ผู้ใด กล่าวคือ อำนาจปกครองที่แท้จริงอยู่ที่ผู้ได้อำนาจปกครองคือประชาชน การแสดงเจตนาของประชาชนในสังคมในการทำสัญญาประชาคม เรียกว่า “General Will” หรือ เจตจำนงทั่วไป ซึ่งเป็นเครื่องแสดงออกถึงความคิดเห็น ความต้องการส่วนรวม และแสดงถึงอำนาจอัฐที่ชอบธรรม ดังนั้นกฎหมายที่เกิดขึ้นจากรัฐจึงเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงทั่วไปนั่นเอง (อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย, 2529)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเหตุผลของรัฐไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิต
 2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิต
 3. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของรัฐไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิต
- ภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีมูลเหตุจากประเด็นปัญหาในเรื่องข้อถกเถียงเรื่องการดำรงอยู่ของโทษประหารชีวิตที่มีมานานประกอบกับปรากฏการณ์ของรัฐไทยในการชะลอหรือเว้นวรรคปฏิบัติการประหารชีวิตนักโทษมาเกือบ 9 ปี (หลังเดือนสิงหาคม พ.ศ.2552 – มิถุนายน พ.ศ. 2561) และได้กลับมาปฏิบัติการประหารชีวิตอีกครั้งต่อนักโทษคดีฆ่าชิงทรัพย์ 1 ราย เมื่อเข้าสู่ปีที่ 9 ในวันที่ 18 มิถุนายน 2561 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบ่งกระบวนการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ประกอบด้วย ทฤษฎีสัญญาประชาคม แนวคิดกลไกอุดมการณ์อำนาจอัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต บทความ งานวิจัย และเอกสารทางราชการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยลงพื้นที่ตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อการศึกษาเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ตามแนวทางสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2561 - 20 สิงหาคม 2561 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการสนทนาหรือข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคคลจำแนกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้บริหารหรือที่มีส่วนในการผลักดันนโยบายเรื่องโทษประหารชีวิต จำนวน 6 คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อัยการผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านพันธุวิทยา และ ประธานมูลนิธิด้านสิทธิมนุษยชน 2) กลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติในหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาการเรือนจำสถานที่ปฏิบัติการประหารชีวิต หัวหน้าแดนผู้ควบคุมนักโทษประหารชีวิต แพ้ชมขาดผู้ทำหน้าที่ประหารชีวิตนักโทษ และทนายความผู้สืบหาทบทวนเวทีเสวนาเรื่องโทษประหารชีวิต 3) กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามนโยบายหรือคำสั่ง จำนวน 14 คน ประกอบด้วย นักโทษประหารชีวิตเด็ดขาด จำนวน 2 คน ญาติผู้ใกล้ชิดนักโทษประหารชีวิต จำนวน 3 คน ประชาชนทั่วไป จำนวน 4 คน ผู้สื่อข่าวที่ติดตามสถานการณ์เรื่องโทษประหารชีวิต จำนวน 3 คน นายแพทย์สาธารณสุขผู้บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และ พระสงฆ์ที่มีศีลธรรมสูง เพื่อหาคำอธิบายที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลถึงเหตุผลของประเทศไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิตถึง 9 ปี ผลกระทบจากการกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิต และค้นหาแนวทางปฏิบัติของประเทศไทยหากจะยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคมว่าจะมีแนวทางดำเนินการเป็นไปอย่างไร

การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่มกับทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบกับข้อมูลการศึกษาจากเอกสาร และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้เทคนิค 3 เสา ทำให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกและสามารถสะท้อนภาพของปรากฏการณ์เรื่องโทษประหารชีวิต ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ (ชาย โพธิ์สีตา, 2556)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ จำแนกผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) เหตุผลของประเทศไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิต 2) ผลกระทบจากการกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิต และ 3) แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคม

1. ผลการวิจัยเหตุผลของประเทศไทยในการชะลอปฏิบัติการประหารชีวิต พบว่าเป็นการให้ความร่วมมือโดยรัฐไทยได้ปฏิบัติตามพันธกรณีกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในระยะเริ่มต้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์พักการใช้โทษประหารชั่วคราวตามมติที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ ว่าถ้ารัฐใดไม่มีปฏิบัติการประหารชีวิตครบ 10 ปี ตั้งแต่มีการประหารชีวิตครั้งสุดท้ายจะถือว่าได้ทำการยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้วในทางปฏิบัติ โดยรัฐไทยมีปฏิกิริยาของการแสดงออกโดยการนิ่งเฉย(No Vote)ต่อพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พิธีสารนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นรัฐภาคีต้องยกเลิกโทษประหารชีวิตไปด้วย ดังนั้น การชะลอปฏิบัติการประหารชีวิตจึงเป็นการดูท่าทีและคล้อยตามกระแสสังคมโลกในหลักสิทธิมนุษยชน เป็นการปรับบริบทของรัฐตามกลไกอำนาจรัฐที่มีอยู่ภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคมที่รัฐมีไว้กับสังคมไทยตามแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตย จะเห็นได้จากการที่รัฐไทยได้ดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2557 – 2562) นอกจากนี้ สถานการณ์ภายในประเทศที่เป็นไปตามกฎหมายและราชประเพณีในเรื่องการขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่นักโทษเด็ดขาดก็มีส่วนในการทำให้เกิดการชะลอหรือเว้นวรรคปฏิบัติการประหารชีวิต

2. ผลการวิจัยจากผลกระทบของการกลับมาปฏิบัติการประหารชีวิต พบว่ามีผลกระทบทั้งจากกระแสภายนอกและจากกระแสภายในประเทศ ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ทำให้สังคมไทยส่วนใหญ่เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายของรัฐมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นไปตามบริบทของรัฐในกลไกอำนาจที่มีอยู่ตามแนวคิดเจตจำนงทั่วไปภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคมที่รัฐมีไว้กับสังคมไทยกับการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมที่ได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดต่อฆาตกรผู้ก่อ

อาชญากรรมร้ายแรง โดยเฉพาะคดีที่เป็นการสะท้อนขวัญต่อสังคมอาทิเช่น คดีฆ่าผู้อื่นอย่างโหดเหี้ยม คดีสะท้อนขวัญ ดังนั้น สังคมยังสะท้อนว่าผู้กระทำความผิดก็สมควรตายเช่นกัน โดยมีภูมิหลังแห่งความเชื่อเรื่องโทษประหารที่ถูกสะสมพุ่มพักมาให้เชื่อด้วยกลไกอุดมการณ์รัฐผู้ปกครองซึ่งสังคมเองมีความเชื่อในโทษประหารชีวิตเพราะสะสมตามแนวคิดการแก้แค้น ทดแทน “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”

2.2 ประเทศอื่นๆ ในสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (UN) มีทัศนะว่าประเทศไทยได้ถอยห่างออกไปอีกในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชน และยิ่งล่าหลังไม่มีการพัฒนาเรื่องสิทธิมนุษยชน

3. ผลการวิจัยแนวทางปฏิบัติของรัฐไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคม พบว่า ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของพลเมืองส่วนใหญ่ในสังคมไทย โดยตามสัญญาประชาคมที่พลเมืองมอบไว้กับรัฐในเรื่องเจตจำนงทั่วไปของสังคม ดังนั้น รัฐกับสังคมต่างก็มีความสำคัญต่อกันและกัน และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะสังคมจัดเป็นส่วนหนึ่งของรัฐและรัฐก็ถือกำเนิดจากสังคม สำหรับประเทศไทยแล้วถ้าหากจะยกเลิกโทษประหารชีวิตคงยังไม่มีความพร้อมในปัจจุบันนี้ พลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศที่ส่งเสริมสนับสนุนต้องการให้รัฐบาลบังคับใช้โทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงต่อไป ด้วยเห็นว่ายังมีการก่ออาชญากรรมร้ายแรงอยู่เนืองๆ และในขณะเดียวกันตราบใดที่สังคมไทยได้รับการบ่มเพาะปลูกฝังเรื่องการลงโทษตามแนวคิดแบบแก้แค้น ทดแทนเพื่อให้สาสมกับผู้กระทำผิดที่ได้กระทำต่อเหยื่อหรือผู้เสียหายยังคงมีอย่างแรงกล้าในจิตใจ งานวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่าการบังคับใช้โทษจำคุกก็ยังไม่มีประสิทธิภาพสร้างความเป็นธรรมเพียงพอ จึงทำให้สังคมไทยยังต้องเรียกร้องหาความยุติธรรมด้วยการลงโทษประหารชีวิตต่อไป

ดังนั้น แนวทางปฏิบัติของรัฐไทยหากจะมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้ทฤษฎีสัญญาประชาคม จะต้องปรับปรุงพัฒนาสังคมไทยโดยองค์รวมเพื่อป้องกันสังคมให้ปลอดจากการก่ออาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน โดยรัฐจะต้องดำเนินการตามกระบวนการพัฒนา ดังต่อไปนี้

3.1 รัฐต้องมีมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันการก่ออาชญากรรม และการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

3.2 ควรต้องจัดให้มีการเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหายและผู้ถูกจับหรือถูกฟ้องคดีโดยมิชอบเพื่อสร้างความสมานฉันท์ระหว่างเหยื่อ ผู้กระทำผิด รัฐและสังคม

3.3 ควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และปลูกฝังหลักสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ความยุติธรรมที่ยั่งยืน

3.4 ต้องมีการปฏิรูปเรือนจำเพื่อการควบคุมตัดสินคดีและการแก้ไขฟื้นฟูในการคืนคนดีสู่สังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในงานราชทัณฑ์ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

3.5 ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของพลเมืองไทยในเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมแรงร่วมใจยุติปัญหาอาชญากรรมร่วมกันแล้วนำไปสู่สังคมแห่งสันติสุข

สรุปและอภิปรายผล

ตามทฤษฎีสัญญาประชาคมของรูสโซ ได้ชี้ให้เห็นถึงปรากฏการณ์การเมืองเรื่องโทษประหารชีวิตว่าการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้รัฐบาลต้องให้ความตระหนักต่อความคิดเห็นของประชาชนในสังคมภายในประเทศเป็นหลักมากกว่าที่จะปฏิบัติตามกระแสจากภายนอกประเทศ และจากงานวิจัยภายใต้ทฤษฎีนี้ได้แสดงออกถึงปรากฏการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐ สังคมและกฎหมายเนื่องจากฝ่ายบริหารประเทศก็ได้รับเสียงสนับสนุนมาจากประชาชน จึงไม่ประสงค์ที่จะหนีไกลห่างจากความน่าเชื่อถือศรัทธาของประชาชน แต่ในขณะเดียวกันในสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันนี้ รัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็มักต้องรับฟังความคิดเห็นของนานาประเทศก็ด้วยมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ก็เป็นการบริหารความสัมพันธ์ทั้งภายในองค์กรรัฐและภายนอกรัฐในความเป็นรัฐบาลในความเป็นประชาธิปไตยของสังคมไทยอาจจะยังมิใช้ถึงความเป็นอารยะสากลหรือความศิวิไลซ์เหมือนอย่างนานาชาติที่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วก็ด้วยบริบทของแต่ละประเทศในการปกครอง และบริบททางสังคมที่มีความแตกต่างกัน トラบใดที่รัฐกับสังคมไม่มีความขัดแย้งกันก็เป็นหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ปกครอง

จะต้องขับเคลื่อนปรับเปลี่ยนบริหารให้เกิดความสมดุลเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข

การที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ปลอดอาชญากรรมได้ โดยการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเป็นมาตรการเร่งด่วนของรัฐที่จะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก ด้วยรัฐสามารถจะปฏิบัติการได้ทันทีต่อการแก้ไขพื้นที่ที่เป็นเครื่องมือของรัฐให้ทำงานเป็นไปโดยปกติไม่ให้ความบงการของรัฐต้องแก้ไขเพื่อไม่ให้มีความเหลื่อมล้ำ โดยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม การปฏิรูปเรือนจำเพื่อควบคุมการติดสันดานที่ต้องสร้างความเคร่งครัดด้านการปฏิบัติอันกโหดร้ายสำคัญ ที่ประกอบอาชญากรรมโดยสันดานหรือจนเป็นอาชีพ รวมถึงการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ด้านการแก้ไข พื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่ต้องมีความเข้มแข็งอย่างจริงจังต่อเนื่อง รัฐก็สามารถปฏิบัติการได้ทันที เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึงประสงค์เป็นสังคมที่ปลอดอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน ส่วนมาตรการพัฒนาทางสังคมเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งต้องใช้เวลาอบรมบ่มเพาะในการสร้าง Generation ของสังคมรุ่นใหม่ต้องกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลแบบบูรณาการในระยะยาว

ผู้วิจัยขอนำผลจากงานศึกษาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตของบุคคลสองท่านสรุปยกมาเพียงเพื่อเปรียบเทียบถึงกรณีในองค์ความรู้ที่มีความเชื่อมโยงกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยงานจากบทความของนที จิตสง่า (2542) เรื่อง “โทษประหารชีวิตยับยั้งอาชญากรรมได้หรือไม่” ซึ่งก็พบว่า โทษประหารชีวิตทำให้คนดี ๆ ทั่วไปเกรงกลัว แต่ไม่ทำให้คนร้ายกลัว เพราะคิดแล้วว่าเมื่อทำแล้วจะสำเร็จ ไม่มีใครเห็นหรือไม่ถูกจับ มากกว่าจะไปคำนึงถึงโทษที่จะได้รับภายหลัง และบุคคลผู้ที่เป็นอาชญากรโดยสันดาน และ ผู้ที่กระทำผิดโดยพลั้งเผลอหรืออารมณ์ชั่ววูบ แม้จะมีโทษรุนแรงเท่าไรก็ยับยั้งไม่ได้ เพราะจำพวกที่กระทำผิดโดยสันดานไม่ได้มีความกลัวต่อโทษและผู้ที่ทำผิดโดยอารมณ์ชั่ววูบก็ไม่มีโอกาสได้ไตร่ตรองถึงโทษทัณฑ์ที่จะตามมา ดังนั้น การลงโทษประหารชีวิตจึงสมควรที่จะปฏิบัติการเพื่อแก้แค้นทดแทนให้สาสมกับความผิดหรือเพื่อป้องกันสังคม แต่ไม่ใช่เพื่อข่มขู่ ยับยั้งให้เกรงกลัวเพราะโทษประหารไม่มีผลต่อการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรทั้งสองประเภทนี้ และบทความจากงานวิจัยของธัญญรัตน์ ทิวถนอม (2553) เรื่อง "กระแสโลกาภิวัตน์และการลงโทษประหารชีวิตในรัฐไทย" ยังได้

ชี้ให้เห็นด้วยว่า โทษประหารชีวิตไม่ได้มีผลต่อการก่อหรือยับยั้งอาชญากรรม แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหรือยับยั้งอาชญากรรมคือความรวดเร็วและความชัดเจน ในการลงโทษ นอกจากนี้ จากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของ กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งเห็นว่าฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งสังคม รัฐ ผู้กระทำผิด และเหยื่อของผู้กระทำผิด ควรร่วมกันคิดว่าเหตุใดสังคมจึงผลิตคนที่เป็นอาชญากรออกมา มีปัญหาทางโครงสร้างใดที่เอื้อให้เกิดปัญหาดังกล่าวและมีมาตรการเยียวยาหาทางออกจากทุกฝ่ายเพื่อป้องกันปัญหาต่อไปในอนาคต แทนที่จะมองว่าอาชญากรรมเป็นเรื่องที่กระทำต่อรัฐ และรัฐมีหน้าที่ลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งงานศึกษาของทั้งสองท่านมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี่ว่า โทษประหารชีวิตไม่มีผลต่อการก่ออาชญากรรมหรือมีความเกี่ยวข้องกันน้อยมาก แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหรือยับยั้งอาชญากรรม คือ ความรวดเร็วและความชัดเจน และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากมูลเหตุและปัจจัยในการก่อและยับยั้งอาชญากรรมดังกล่าวที่สอดคล้องกันแล้ว ผลงานวิจัยในครั้งนี้นี้ยังชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุของการก่ออาชญากรรม นอกจากสังคมที่เสื่อมโทรมหล่นหลอมแล้ว ยังตรวจพบว่าในกลไกอำนาจรัฐของกระบวนการยุติธรรมที่มีความบกพร่องหย่อนยาน มีส่วนส่งเสริมทำให้เกิดวิกฤตปัญหา “คนล้นคุก” ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง สรุปพอสังเขป ได้ดังนี้

1) เกิดจากปัญหาความเสื่อมโทรมของสังคมเอง เช่น ปัญหาคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ปัญหาอบายมุขจาก Social media ที่ไร้การควบคุม ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาความยากจน ปัญหาที่เกิดจากยาเสพติด และปัญหาของการไม่เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น

2) เกิดจากความบกพร่องของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่พิทักษ์กฎหมายและขบวนการดำเนินคดีที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ทำให้เกิดความอ่อนแอในการระงับยับยั้งอาชญากรรม

3) เกิดจากความบกพร่องของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่มีช่องโหว่ไม่เป็นไปตามหลักสากลทำให้การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานต่อผู้ก่ออาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพ

4) เกิดจากระบบการป้องกันอาชญากรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการเข้มงวด กวดขัน ตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเพียงพอ ขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะนำมาใช้ในการตรวจจับการกระทำผิดเพียงพอ

5) เกิดจากการบังคับใช้โทษจำคุกยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ที่มีส่วนในการส่งเสริมหล่อหลอมสังคมผู้กระทำผิดให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ด้วยการถ่ายทอดพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ของอาชญากรโดยอาชีพและอาชญากรโดยสันดาน เพราะจำนวนผู้ต้องขังที่มีมากจนแออัดยัดเยียดในเรือนจำ

เป็นปัญหาจากกลไกอำนาจรัฐที่มีความบกพร่องและมีส่วนส่งเสริมสังคมในการหล่อหลอมอาชญากรรม และปัญหาดังกล่าว คือมูลเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาคนล้นคุกในปัจจุบัน ดังนั้นสังคม รัฐ และหน่วยงานที่เป็นกลไกอำนาจรัฐในกระบวนการด้านยุติธรรม จะต้องหันมาร่วมกันคิดว่าปัญหาการก่ออาชญากรรมที่เพิ่มทวีด้วยรัฐคือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากสังคมตามกฎหมายสัญญาประชาคม ดังนั้น รัฐจะต้องมีมาตรการกำกับควบคุมกลไกอำนาจรัฐอย่างเข้มแข็ง มีข้อบกพร่องตรงส่วนใดบ้างที่รัฐจะต้องเร่งรัดปรับปรุงแก้ไข

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังคงอยากจะเป็นประเทศที่ไม่มีโทษประหารชีวิตในอนาคตตามนานาอารยประเทศ โดยมีข้อแม้ว่าหากทำการฟื้นฟูและปรับปรุงพัฒนาสังคมไทยครบวงจร รวมถึงพัฒนาความมีวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในการพิทักษ์รักษากฎหมายดำเนินคดีตามหลักนิติธรรม และสามารถกระชับเวลากระบวนการทางอรรถคดีไปสู่การลงโทษให้เสร็จสิ้นเร็วขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดผลระงับยับยั้งอาชญากร มีระบบของการบังคับใช้โทษจำคุกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การคืนคนดีสู่สังคมในงานราชทัณฑ์มีสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง จนนำไปสู่ผลการก่ออาชญากรรมลดลงและยุติการก่ออาชญากรรมร้ายแรงในสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้นอกจากมีความคาดหวังที่จะคลายข้อกังวล ลดความขัดแย้ง เรื่องโทษประหารชีวิตในสังคมไทยให้ได้ และการที่จะลด ละ เลิกความขัดแย้งใน ประเด็นของการคงอยู่หรือจะให้ยกเลิกโทษนี้พร้อมกับการหาทางออกในเรื่องนี้ว่าจะไป ในทิศทางใดนั้น จะต้องบูรณาการความรู้แบบสหวิทยาการอย่างเป็นระบบทั้งทางด้าน การเมือง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และกฎหมาย รวมถึงกลไกกระบวนการอำนาจ รัฐของการบังคับใช้กฎหมายที่จะต้องเป็นไปตามหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมอย่างมี ประสิทธิภาพ เมื่อกล่าวถึงข้อถกเถียงเรื่องโทษประหารที่ถือเป็นข้อโต้แย้งทางจริย ศาสตร์ก็คงเป็นความชอบธรรมหรือความเหมาะสมเช่นกันในการส่งเสริมสนับสนุนต่อ การตัดสินใจของรัฐซึ่งไม่ว่าจะดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเรื่องโทษ ประหารชีวิตไปในทิศทางใดของข้อโต้แย้งนั้น ก็คงเป็นสิทธิของรัฐเองที่ได้รับมอบ อำนาจจากสังคม และเป็นผู้ใช้อำนาจด้วยความชอบธรรมถึงแม้จะมีการชะลอหรือเว้น วรรคปฏิบัติการประหารชีวิต แต่รัฐก็ยังไม่ได้ยกเลิกกฎหมายโทษประหารชีวิตเพียงแต่ กลไกอำนาจรัฐที่สภาพยืดหยุ่นไม่เคร่งครัดเข้มงวดตามปกติเนื่องจากปัจจัยสิ่งเร้าจาก กระแสภายนอกหรือเมื่อรัฐได้กลับมาปฏิบัติการประหารอีกครั้งก็ทำให้สภาพกลไก อำนาจรัฐก็มีความเข้มแข็งตามปกติ แล้วการเลือกแนวทางปฏิบัติตามข้อโต้แย้งทางจ ริยศาสตร์ในเรื่องโทษนี้ก็ได้อาศัยความชอบธรรมเหมาะสมที่จะเคารพในการตัดสินใจ ของรัฐตามสัญญาประชาคมที่ให้ไว้ต่อสังคมอยู่เช่นเดิม

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยในครั้งนี้ นอกจากข้อเสนอแนะเชิงวิชาการดังกล่าว ยังมุ่งเน้นที่จะ เสนอแนวทางต่อรัฐว่าควรจะต้องมีนโยบายการพัฒนาเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึง ประสงค์ มีวัฒนธรรมของความเป็นไทยที่ดี มีความตระหนักถึงหลักสิทธิมนุษยชน สังคมลด ละ เลิกอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน โดยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐไทยต้องมีการ ดำเนินการเพื่อสร้างสังคมให้ปลอดอาชญากรรมอย่างแท้จริง ถึงเมื่อนั้น การคงอยู่ หรือควรงกเลิกโทษประหารชีวิตก็คงไม่มีข้อขัดแย้งโต้เถียงกันอีกต่อไป ทั้งในแง่ของจริย ศาสตร์และทางกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์ (2561). การประหารชีวิตอดีต – ปัจจุบัน. (Online).
<http://www.corect.go.th/demo/museum/museum2.html>, 27
กุมภาพันธ์ 2561
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2557). รายงานผลการวิจัยโทษประหารชีวิต
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ชาย โพธิ์สีตา.(2556). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้ง
- ดวงดาว กิริติกานนท์. (2550). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธา
การพิมพ์ จำกัด
- ธัญญรัตน์ ทิวนอม (2553). กระแสโลกาภิวัตน์และการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย.
ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บ.ก.), ความรุนแรง ชอน/ หาสังคมไทย หนังสือ
รวมบทความวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงในประเทศไทย 6 บทความ. พิมพ์
ครั้งที่1 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน
- นันทิ จิตสว่าง. (2542) โทษประหารชีวิตยั้งอายุอาชญากรรมได้หรือไม่. จุลสารทันต
วิทยา กรมราชทัณฑ์. 1(2) ; 16-18.
- วิภาดา กิตติโกวิท (2555). สัญญาประชาคม หลักแห่งสิทธิทางการเมือง,
ฌอง ฌากส์ รูสโซ : Jean- Jacques Rousseau (ผู้เขียน). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ แชนด์ โปรดักชั่น สตูดิโอ, หจก.
- อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย.(2529) หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม.
รัฐศาสตร์สาร,12-13 ; 55-75
- แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล. (2556). รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการ
ประหารชีวิตในปี 2556. กรุงเทพฯ : แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล.

Translated Thai References

- Amnasty International.(2014). **Report on Capital Punishment and Death Penalty Situations in 2014**. Bangkok : Amnasty International
- Department of Corrections (2019). **Death Penalty from past – now**.
(online),Retrieved on <http://www.corect.go.th/demo/museum/museum2.html> (Accessed When 27 February 2021)
- Jitsawang, N. (2000). Can Death Penalty Reduce of Prevent Violent Crime?
Journal of Penology, Department of Corrections , 1 (2) ; 16-18
- Keeratinon,D. (2008) **Ethics**. Bangkok : Dansutakarnpim Company Limited.
- Kittikowit, W. (2013) **Social Contract : Principles of political Rights** ,
Jean-Jeaques Rousseau (writer). Bangkok : Zad Production Studio, Ltd.
- National Human Rights Commission - NHRC (2015). **Report of Death Penalty in Thailand**. Bangkok: Department of National Human Rights Commission
- Phatnoy,U.(1977) The authentic Principles of Social Contract Theory.
Journal of Political Science, 12-13; 55-75
- Photisita, Ch. (2014). **Scientific and Artistic approaches to Qualitative Research** , Bangkok : Amarin Printing
- Theewtanom, T. (2011) Global principles on Death Penalty of Thai State. Satha-Anun, C. (Editor). **Violence Play Hide-and-Seek in Thai society. The Book of 6 Research Aticles about Violence in Thailand**. Bangkok : Matichon Press